

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

X legislatura
Tercer període

Sèrie C - Número 215
15 d'octubre de 2013

Comissió d'Estudi del Dret a Decidir

Presidència de la M. H. Sra. Núria de Gispert i Català

Sessió núm. 5

SUMARI

Compareixença
de Miquel Roca i Junyent, ponent de la Constitució (tram.
357-00403/10) p. 3

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Imprès al Parlament

ISSN: 0213-7976 (general), 0213-7992 (sèrie C) · DL: B-3.468-1982 · www.parlament.cat

SESSIÓ NÚM. 5

La sessió s'obre a les cinc de la tarda i onze minuts. Pre-sideix la presidenta del Parlament. Assisteixen la Mesa la secretària general i el lletrat major.

Hi són presents els diputats Antoni Font Renom i Oriol Pujol i Ferrusola, pel G. P. de Convergència i Unió; Gemma Calvet i Barot, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Maurici Lucena i Betriu i Ferran Pedret i Santos, pel G. P. Socialista; Jaume Bosch i Mestres, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Quim Arrufat Ibáñez, pel G. Mixt.

Assisteix a aquesta sessió Miquel Roca i Junyent.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

Punt únic: Compareixença de Miquel Roca i Junyent, ponent de la Constitució, davant la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir (tram. 357-00403/10). Compareixença.

La presidenta del Parlament

Obrim la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir. Bona tarda a les diputades i diputats membres d'aquesta comissió, i saludar, en primer lloc, el senyor Miquel Roca, que no sé ja quin número de vegades atén totes les nostres peticions de compareixença en el Parlament, cosa que li vull agrair.

Abans de començar, algun grup vol comunicar alguna substitució per a aquesta sessió?

Oriol Pujol i Ferrusola

Senyora presidenta, en nom del senyor Turull, el que parla.

La presidenta del Parlament

Molt bé. Senyora Calvet...?

Gemma Calvet i Barot

Sí, en nom de la senyora Marta Rovira, jo mateixa.

La presidenta del Parlament

Excusar-la. D'acord.

Gemma Calvet i Barot

Sí, per motius familiars.

La presidenta del Parlament

Molt bé. D'acord.

Compareixença

de Miquel Roca i Junyent, ponent de la Constitució (tram. 357-00403/10)

Sí, dir-los que substanciarem, a continuació, la compareixença acordada del senyor Miquel Roca Junyent,

i, després, els demanaré que es quedin per parlar de la següent reunió.

Permetin-me, abans de passar la paraula al senyor Miquel Roca, unes breus notes biogràfiques d'ell mateix. Miquel Roca va néixer a Bordeus el 1940. Polític i advocat català, i un dels pares de la Constitució espanyola de 1978, fou un dels set ponents als quals es va encarregar la redacció de l'Avantprojecte de constitució. Es vincula al procés de constitució de Convergència Democràtica de Catalunya l'any 1974. L'any 1976, quan Convergència es formalitza com a partit polític, forma part del nucli dirigent com a secretari general adjunt.

Va ser diputat per Barcelona i president del Grup Parlamentari Català al Congrés dels Diputats entre 1977 i 1995. L'any 1978, en representació del seu partit, fou un dels membres de la Comissió dels Vint que a Sau va redactar l'Avantprojecte de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979.

Des del 1982 fins al 1995 va ser president de la representació de la Generalitat de Catalunya en la Comissió Mixta de Traspassos i Valoracions Estat-Generalitat.

L'any 1996 va fundar el bufet Roca Junyent, des del qual es dedica a l'assessoria jurídica.

Miquel Roca, home nascut a l'exili, és fill de Joan Baptista Roca i Caball, fundador d'Unió Democràtica de Catalunya i un dels impulsors l'any 1937 del comitè per a la pau civil a Espanya, juntament amb Alfredo Mendizábal, per tal de promoure una mediació internacional que posés fi a la Guerra Civil.

Miquel Roca, artífex del pacte constitucional que va afavorir l'estat autonòmic, i amb ell l'intent d'encaixar Catalunya en una Espanya que respectés la seva singularitat i la seva voluntat d'autogovern, ha estat en la primeríssima línia de la política catalana i estatal. Home d'acció, però també de reflexió, des d'un gran coneixement de causa. En tot cas, ha estat i és un home de ponts, de diàleg, de concòrdia, sempre disposat a explorar totes les possibilitats del pacte, de l'entesa, de la negociació.

En aquest sentit s'ha dit d'en Miquel Roca que la metàfora que millor el descriu és la d'un enginyer de ponts, canals i camins: construeix ponts allà on ni tan sols queden guals per creuar el riu, desembussa canals allà on s'han obturat i obre camins on ha crescut la mala herba. Hi ha pocs personatges en la vida pública espanyola que tinguin més pràctica en aquesta mena d'activitats en tots els camps de l'activitat social, econòmica i política. Ell mateix s'ha definit com un «pactista genètic»; ser el petit de set germans hi deu haver ajudat, tenir el pare que va tenir de ben segur que també. Enguany, en una jornada sobre els valors de la Transició, va arribar a exclamar que estariem bojos si no fóssim capaços de pactar.

No fa massa temps, certificava el trencament del pacte constitucional, l'esgotament del model de la Constitució de 1978, però automàticament expressava la necessitat de definir un nou escenari de relació per actualitzar una voluntat convivencial respectuosa amb la llibertat i la identitat de cadascú.

No fa gaires mesos, en un dels articles setmanals que molts de nosaltres tenim el costum de llegir, i fent referència a la LOAPA, deia que aquella era «una llei que perseguia, en certa manera, donar satisfacció als colpistes, i, per aconseguir-ho, pretenia frenar el procés autonòmic de l'Estat, revisant a la baixa les pròpies previsions constitucionals. Afortunadament, en aquella ocasió, un tribunal constitucional prestigiats gràcies als seus components va deixar sense efecte molt bona part dels preceptes de la llei.» En el mateix article deia que «ara, l'any 2013, aquest esperit és el que s'imposa en la sentència del Tribunal Constitucional sobre la reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Allò que no va ser possible aconseguir amb la LOAPA el 1981, ho va ser el 2010.»

Avui mateix escriu en el seu breu però substancial article setmanal el següent: «No interessa discutir ni sobre raons ni sobre ambicions, el que sembla que domina és d'on vénen o per què es formulen les propostes que es fan o es puguin fer. Si vénen de Catalunya o es formulen per resoldre un problema català, cal rebutjar-les sense més contemplacions. La confrontació ja no és un perill, ara sembla que és un objectiu.»

Fins aquí els breus comentaris o les breus referències a Miquel Roca.

Ara li passo la paraula. Ja sap perfectament el moment que està vivint Catalunya, el moment en què estem en el Parlament de Catalunya, en aquesta Comissió del Dret a Decidir, i li vaig telefonar per demanar la seva compareixença perquè ens donés la seva opinió i perquè, des de la seva vasta experiència, ens pogués donar una certa llum en aquest camí que té un llarg recorregut.

Moltes gràcies.

Miquel Roca i Junyent

Bé. Moltes gràcies, senyora presidenta, per les seves paraules, absolutament «excessives», entre cometes, sobre el que sóc, i res més, ja està. I moltes gràcies al Parlament per invitar-me a estar aquí, que, en tantes ocasions com m'ho demanin, si m'és possible, hi vindré, perquè aquest és el meu Parlament i, per tant, a ell em dec.

Quan he pensat com enfocar la intervenció inicial que jo he de fer, he arribat a una conclusió. És a dir, si vostès m'ho permeten, jo el que faria –perquè és, de fet, el títol gràcies al qual estic aquí– és fer una breu exposició del que representava el pacte constituent, la Transició i el valor de la Constitució, per aterrar seguidament i donar certa congruència al fet que si el model es pot entendre esgotat –cosa que defenso–, òbviament, com s'articula un altre model –com s'articula–, i aquí és on lliga el que en podríem dir «el tema famós de la consulta» que el Parlament català ha sol·licitat negociar amb el Govern de l'Estat, i, dintre d'aquest aspecte de la consulta, el que en podríem dir «l'encaix de la consulta» en l'obligació d'escoltar –en l'obligació d'escoltar–, i, en segon terme, en l'àmbit territorial de la consulta i la constitucionalitat de la consulta.

En primer terme, jo crec que hi estarem d'acord; és a dir, nosaltres l'any 1977, quan s'iniciava una etapa, diríem, democràtica en el conjunt de l'Estat, Catalunya ho feia sota l'impacte del «Llibertat, amnistia, Estatut d'autonomia». Això era el que havia mogut unitàriament l'oposició al règim franquista, i definia una llibertat que enteníem com a referència molt clara al que són, diríem, els drets i llibertats que Occident i Europa han anat construint al llarg dels temps; amnistia per una resposta molt concreta a una situació originada en una guerra civil, i, en tercer terme, Estatut d'autonomia, que era la recuperació del que havia estat l'Estatut d'autonomia de l'any 32.

Amb aquest emmarcament, amb aquest impuls és com, personalment... –no puc parlar res més que personalment, aquí se'm crida personalment i com a persona responc–, personalment, m'apropro al procés constituent i de la Transició des de la il·lusió de recuperar un marc d'autogovern per a Catalunya, i l'esperança i l'expectativa que aquest marc pogués ser ampliat amb relació al que havia estat històricament l'any 31 amb la Constitució republicana, que definia Catalunya com ho va fer l'Estatut del 32, com una regió de l'Estat.

Certament, avui, en l'any 2013, jo –vostès m'han d'acceptar que hagi de ser coherent– segueixo ratificant la meua satisfacció i, fins i tot, l'orgull pel privilegi que va representar per a mi poder participar, d'una manera tan protagonista, en l'elaboració d'aquella Constitució. No me'n puc retractar. Puc..., després diré el que ha passat, però no me'n puc retractar, de la meua satisfacció d'haver participat en allò que era un document solemne que venia a donar una satisfacció ampla, integradora del que podia representar l'inici d'un procés que, per a Catalunya i per a la seva gent i per als ciutadans que aspiraven a la llibertat, els podia donar el marc constitucional, i amb les mateixes limitacions que teníem des de l'origen de la base de la Constitució republicana del 31. Però, no obstant, Catalunya tenia per primera vegada en la seva història el reconeixement d'un tractament com a nacionalitat, i no únicament això, sinó que, a més, el que es feia era reconèixer i garantir, i vull dir que aquest reconeixement volia dir de la preexistència del fet nacional català. És a dir, no es reconeix allò que no existeix. El reconeixement volia dir de la preexistència. No érem una regió administrativa creada des de la lògica d'un sistema comú per l'Estat, sinó que era el reconeixement de la preexistència del fet nacional català. I, per tant, des d'un punt de vista nacionalista, entenc que la Constitució venia a ser una resposta que obria esperances i expectatives.

I durant bastants anys aquest procés, aquest marc va permetre una interpretació que va donar a la Generalitat la possibilitat de tenir un ample sostre competencial, un ample sostre d'acció de govern i de poder atendre les necessitats i aspiracions dels ciutadans, en un nou marc flexible, que es volia flexible, i que, per tant, havia de ser interpretat a mesura que la mateixa realitat social anés evolucionant.

Aquest marc és el que ens va permetre fer front a l'intent recentralitzador de la LOAPA, i el seu cop d'estat

que el va precedir l'any 81, i va permetre construir, des de la lògica interna de l'autogovern català, un sistema, un sistema eficaç de poder i de relacions.

Les ambicions no tan sols eren legítimes, sinó que podien, a mesura que la realitat avançava, incrementar-se també les ambicions. I, al meu entendre, el text constitucional ofería possibilitats d'interpretació flexible que ho feia possible. Hi ha algun antecedent legislatiu, com en el tema del traspass dels Mossos d'Esquadra..., no, de la Policia de Trànsit, eh?, en què es va fer una interpretació de dir: «Bé, malgrat que això és una competència exclusiva de l'Estat, es fa una cessió, per tal que pugui...» O sigui, va haver-hi una voluntat d'interpretació flexible que fes avançar tot el que era el procés de l'engruiximent i de l'enfortiment del que era la Generalitat de Catalunya.

Per fer-ho breu, això té un trencament; això té un trencament que el torno a dir i que històricament estic convençut que es mesurarà amb una gran transcendència. És el recurs interposat contra la voluntat popular, és un recurs que té una transcendència brutal, el recurs en si mateix; però la sentència trenca el model, genera l'esgotament del model. En aquest moment, l'any 2013, uns per una raó, uns altres per una altra raó, uns amb una ambició i uns altres amb una altra direcció, tothom coincideix que el model de l'Estat autonòmic que la Constitució assenyalava és un model esgotat.

Deixin-me dir, perquè quedi clar: no ho dic amb satisfacció, ho dic amb pena. És a dir, si la meua vida política l'he associada molt fonamentalment a un esforç de la Transició, diguem-ne, constatar en aquest moment que aquest esforç, que està més o menys no tan sols esgotat pel transcurs del temps, sinó destrossat per voluntat política –que és molt diferent–, no ho miro amb satisfacció.

Però és igual, aquí no estem per expressar satisfaccions, sinó purament i simplement per constatar que hi ha hagut un esgotament d'aquell model i que té perfecte sentit que en aquest moment hi hagi una voluntat de substituir el model, i també, particularment des de Catalunya, de substituir l'encaix que fins aquest moment constitucionalment atorga la Constitució a Catalunya dins de l'Estat, substituir aquesta relació per una altra que lliurement puguin decidir els ciutadans de Catalunya. Això és absolutament legítim. Hi ha un model esgotat, i aquest model esgotat ha de ser substituït.

I si Catalunya va ser claríssimament la pionera del que és la resposta inicial en l'etapa de la Transició de l'estructuració autonòmica de l'Estat, és a dir, l'estructuració autonòmica de l'Estat és conseqüència de la pressió de Catalunya, sense l'impuls de Catalunya no hi hauria hagut resposta d'estructuració autonòmica de l'Estat. És a dir, Catalunya va impulsar aquest model. I, per tant, si en aquell moment vam ser pioners d'aquella resposta, també té molt sentit que resulti que on es viu més aquest problema sigui en aquest moment a Catalunya.

Vull assenyalar-los una cosa als efectes de recordatori: abans de la Constitució –i espero que ningú reclami la legalitat franquista com a exemple de legitimitat–,

la Generalitat republicana va tornar a Catalunya amb el president Tarradellas; no vam necessitar cap constitució per recuperar la institució de la Generalitat. Ho dic perquè a vegades es vol donar al dret un sentit de constrenyiment i de restricció que no li correspon. En aquell moment, amb voluntat política es va poder fer un pas molt singular de reconeixement molt singular, que lògicament en aquell moment podia tenir altres expressions, altres modalitats que el mateix Parlament haurà de decidir.

Davant d'una situació com aquesta, d'un model esgotat i una voluntat de definir unes altres bases, sembla evident que el que cal és escoltar. No es pot deixar d'escoltar el que vol la veu del poble. Així es diu de la legalitat i dels valors de la Constitució. No hi ha cap valor de la Constitució, cap ni un, que pugui posar en qüestió un principi fonamental: la llibertat descansa en l'obligació d'escoltar. Fixem-nos com, quan constitucionalment parlem d'aquest aspecte, el que fem és assenyalar el dret a la participació. Qualsevol dret té la seva correspondència en un deure; el dret a participar genera l'obligació d'escoltar.

No vinc aquí com a polític, però deixin-me dir que no em sento sol amb aquesta interpretació d'escoltar. Personatges de molta actualitat, certament en moments polítics un pèl diferents, però amb molta actualitat, és a dir, com la vicepresidenta del Govern en aquest moment, Doña Soraya Sáenz de Santamaría, l'any 2010, molt concretament el 29 de setembre del 2010, després d'una vaga general, diu: «La verdad está en la calle.» No m'atreiria a afirmar-ho amb tanta contundència, vull dir, perquè pot ser que hi sigui i a vegades no hi sigui, no ho sé. Però en tot cas s'ha dit: «La verdad está en la calle.» Què vol dir? Hem d'escoltar el carrer, hem d'escoltar el que es diu.

O el mateix president del Govern, quan era cap de l'oposició, l'any 2007, en un tema de la política terrorista, deia: «El sábado muchísimos españoles salieron a la calle de una manera serena, ejemplar, cívica, responsable y seria, para que usted rectificase.» És a dir, sembla, per tant, que el carrer pot ser escoltat fins i tot per rectificar. Escoltar per opinar, escoltar per rectificar.

I una persona per la qual jo tinc molt «carinyo», que és l'expresident Adolfo Suárez, l'any 1988 definia la vaga del dia 14 de desembre d'aquell any; deia, s'adreçava al Govern: «¿No cree usted que la verdadera autoridad de un gobierno democrático está en el intento serio de hallar fórmulas de entendimiento y de integración política y social, más que en la capacidad de imponer a los demás sus criterios? ¿No cree, señor González, que en política se puede estar solo, aunque se cuente con la mayoría absoluta en el Parlamento?» Per tant, escoltar, sembla que tots coincidim que això d'escoltar la realitat del carrer i l'opinió de la gent és una base sobre la qual descansa el sistema democràtic.

Es diu a vegades: «Una consulta no és constitucional.» Bé, suposo que això es diu precipitadament. La consulta és constitucional si hi ha voluntat política de fer-la constitucional. És a dir, quan l'article 92 de la Constitució parla del referèndum consultiu, és a dir, per tant, hi ha una consulta, i diu: «problemas de trascen-

dencia». Tinc la sensació que això que s'està produint ara aquí a Catalunya, una certa transcendència té; si no, el mullader que arma no... Una certa transcendència la té, i aleshores es podria fer un referèndum consultiu. Això... Per tant, no em diguin que no pot ser constitucional. És constitucional, òbviament, si hi ha voluntat política de fer-ho constitucional.

Quan una persona que va tenir una influència en tots nosaltres decisiva en la ponència constitucional, una influència molt important, doctrinal, acadèmica, com el Francisco Rubio Llorente, defensa públicament el dret a la consulta en el sentit de dir: «Sigui consultada l'opinió dels ciutadans de Catalunya», jo estic segur que el Francisco Rubio Llorente no està preveient ni està dient que sigui una cosa inconstitucional; aniria contra la seva pròpia genètica, no ho podria fer. Ell està defensant que això és constitucional.

I, per tant, escoltar forma part de les obligacions democràtiques i dels valors democràtics més elementals. Hem d'escoltar. I la millor manera d'escoltar és demanar a la gent que opini. I, a veure, per ser clars, el millor reconeixement de la majoria silenciosa és donar-li veu per la via del vot secret. No hi ha manera més democràtica que aquesta.

Es diu que una consulta d'aquesta naturalesa hauria de ser en l'àmbit de tot l'Estat. Bé, jo els vull recordar una cosa que he dit alguna altra vegada en aquesta mateixa sala. La Constitució té dos referèndums que són vinculants, que és el de la mateixa reforma de la Constitució –sense l'aprovació del poble no es modificaria ni reformaria la Constitució–, i la mateixa aprovació o reforma de l'Estatut d'autonomia de les denominades «nacionalitats històriques», en què l'autogovern és sotmès a la prèvia aprovació del poble de Catalunya, perquè aquest sigui el que ho accepti, i aquest referèndum és vinculant, no és consultiu. Per tant, es produiria l'absurd de dir: «Ho consulto a tots, però la decisió de Catalunya seria vinculant.» I no em diguin: «No, això no és possible.» Això és possible, per una raó senzilla: perquè la mateixa Constitució espanyola, de fet, fa com una mena de cessió de sobirania amb relació als ciutadans de Catalunya, perquè aprovin el seu propi autogovern. No ve d'una llei, ve de la Constitució, i, per tant, la sobirania del conjunt cedeix específicament a Catalunya tot el que fa referència al seu autogovern de manera vinculant. Per tant, no puc creure que això sigui objecte de discussió.

Senyores i senyors diputats, vostès tenen feina. Perquè aquest és un problema polític. És un problema que té transcendència constitucional i té incidència legal, però el problema és polític, i no es resoldrà si no és políticament. Hem canviat moltes vegades de legislació i moltes coses, etcètera. El que aguantava és que el joc polític i les expressions fonamentals del joc polític, és a dir, quan són positives, són el diàleg, el pacte, l'acord, la negociació, etcètera; aquestes són les vies. Ara, aquest és un problema polític que políticament s'ha de resoldre.

Jo només els puc dir una experiència. És a dir, el dia que jo em vaig asseure a redactar la ponència de la Constitució, jo no anava amb lleis, perquè no em ser-

vien les d'abans; no em servien, no hi anava amb lleis. Anava, en tot cas, per entendre'ns, amb tot el bagatge que, entre molts, havíem construït en una llarga etapa d'obscuritat i de silenci; hi anàvem amb això. És a dir, quan algú deia: «La Constitució d'Alemanya diu tal cosa», doncs, jo me n'alegro molt, però la Constitució federal alemanya respon a una cosa molt senzilla: als tancs americans, la van fer els tancs americans, no la va fer el poble alemany, i es va fer des de la desconfiança en el poble alemany. Nosaltres no, nosaltres la vam fer amb confiança en els ciutadans.

Penso que aquest problema polític és un problema que s'ha de resoldre políticament, i aquesta és una feina en què la societat ha d'anar, diríem, empenyent, i vostès liderant. Jo no hi tinc res més a dir.

Estic a la seva disposició per poder respondre, si puc –poder respondre, si puc–, a les seves qüestions, o acceptar les seves crítiques o consideracions, el que vostès creguin convenient, perquè, en definitiva, vostès sí que són els que tenen la sobirania del poble català.

Res més.

La presidenta del Parlament

Moltes gràcies. A continuació farem un torn d'intervencions. I començarem pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, donant la paraula per, màxim, deu minuts a la senyora Gemma Calvet.

Gemma Calvet i Barot

Gràcies, presidenta. Senyor Roca, benvingut i gràcies per la seva exposició. Pel que sembla, vostè, i en funció de la presentació de la presidenta, ha passat del pacte a parlar clar; és a dir, de la confiança institucional en la Transició a la certesa que la democràcia avui a l'Estat implica assolir el risc d'una ruptura. Això és el que es desprèn del que vostè avui aquí ens explica, en el moment en què ho conceptualitza en la gran repercussió que ha significat la sentència del Tribunal Constitucional respecte del recurs contra l'Estatut d'autonomia.

Aquesta és una constatació que li pregunto si vostè la comparteix. Podem assolir el risc d'una ruptura ara des del punt de vista polític i jurídic? Aquesta és una de les conclusions a què vostè arriba?

Ens ha agradat el desplegament del concepte «escoltar», però aquesta comissió està vinculada al dret a decidir. I sobre aquesta qüestió li vull preguntar jurídicament, perquè em penso que si s'ha constituït aquesta comissió és perquè hi havia debat jurídic com a mínim per explorar, crear i generar entorn d'un nou dret que no ha d'estar vinculat necessàriament al dret a l'autodeterminació, sinó que està vinculat al principi democràtic i a la sobirania popular.

Per tant, la pregunta que li faig com a jurista eminent que vostè és és si creu que avui la democràcia està clamant per un nou aprofundiment en la sobirania popular on l'exercici del dret a decidir el futur d'un poble des del punt de vista de la seva entitat política hagi d'estar inexorablement incorporat a aquest substrat de

la sobirania popular com a eix de la democràcia. De fet, la paraula «ètica» –el professor Aranguren ens ho explica– és la terra que trepitgem, *ethos*; la terra de la democràcia des del punt de vista ètic és la sobirania popular.

Per tant, és possible que el dret a decidir ens porti una terra nova a la democràcia? És possible que el dret a decidir estigui ple d'un contingut material, jurídicament parlant, d'ètica política i jurídica, amb un aprofundiment vers la sobirania popular? Perquè em penso que, si aprofundim en aquest concepte, podem trobar algunes sinergies jurídiques en espais que políticament són hostils a acceptar l'exercici del dret a decidir del poble de Catalunya respecte del seu futur. Entre altres qüestions –és cert–, la funció del dret no necessàriament ha de ser la de constrènyer; al contrari, la funció del dret és una funció social de servir el poble i de servir la comunitat social. Per tant, ara jo penso que aquí els juristes, també, a més dels polítics, han de fer molta feina per trobar aquesta sortida respecte d'aquest concepte, que és un dret i que obliga a escoltar, però que, en tot cas, és un desplegament d'un dret democràtic.

Avui vostè ha fet al·lusions històriques, i jo en vull fer un parell. Una, molt solemne. Estem en la commemoració del setanta-tres aniversari de l'afusellament del president Companys, encara amb una clara impunitat desplegada per una llei preconstitucional que és la Llei d'amnistia, i a més a més amb accions jurídiques fora de l'Estat espanyol, a l'empara de la justícia universal, allò que reclamava l'historiador Josep Benet en el llibre *El president Companys, afusellat*. Tenim l'honor d'estar vivint aquest moment que segurament honora..., com a mínim fa justícia, des del dret, a l'afusellament i assassinat del president Companys.

Però també vull fer evocació històrica d'un document de l'any 45, a les Nacions Unides, on la delegació del consell català encarnada per les figures del senyor Carner-Ribalta, el senyor Fontanals i el senyor Ventura i Sureda, en un dels tres punts que reclamava a l'assemblea, va dir que la posició de Catalunya dins de l'organització política d'Espanya sigui decidida per Catalunya mateixa, a través de plebiscit dels catalans nacionals després de reconegut el seu estatus de nació. Aquesta era una reclamació de l'any 45 davant de les Nacions Unides; reclamació que entenem nosaltres que avui està confluint en aquest dret a decidir que aquí estem estudiant des del punt de vista jurídic.

Li pregunto: creu que actualment el cas català, des del punt de vista jurídic, pot representar una avantguarda d'un aprofundiment del principi democràtic inspirat des de la sobirania popular? Creu que el poder polític espanyol, que jo no situaria exclusivament en l'àmbit de la política sinó en altres àmbits, pot tenir una alçada de mires històrica per entendre que el que no es va poder aconseguir en el moment constituent del 78 ara és inexorable?

Si això –i aquesta pregunta la hi formulo perquè considero que vostè és una persona amb coneixement de causa suficient en l'àmbit del poder perquè vostè pugui respondre-la– no és així, quina sortida hi hauria?

Perquè vostè ens està dient que no hi ha obstacle jurídic a l'exercici de la consulta, a l'exercici del dret a decidir; des de la Constitució, no hi ha obstacle jurídic.

Si aquesta interpretació no s'està compartint –i nosaltres ens esforcem a promoure altres instruments jurídic, com són la Llei de consultes o la Llei vigent 2/2010–, quina esperança podem tenir des de la política que el dret pugui solucionar aquest obstacle permanent de la voluntat política de l'Estat espanyol en aquests temes?

Gràcies.

La presidenta del Parlament

Doncs, a continuació, té la paraula, en nom del Grup Parlamentari Socialista, l'il·lustre senyor Maurici Lucena.

Maurici Lucena i Betriu

Gràcies, presidenta. Senyor Roca, moltes gràcies per les seves reflexions, que als socialistes ens han semblat molt interessants. Jo volia, a banda de fer un breu recordatori sobre quina és la posició del PSC entorn de la consulta o referèndum, després, llançar-li una sèrie de preguntes, una bateria de preguntes, amb un prec, que és un prec una mica atrevit. Però vostè ha dit que aquí es presenta en qualitat d'expert –cosa que és inqüestionable–, però entenc també que..., atesa la seva participació protagonista en la redacció de la nova constitució i la seva llarguíssima experiència, doncs, li demanaria si és possible en algun moment fer alguna valoració política, perquè veig en aquest cas bastant difícil destriar les valoracions estrictament jurídiques de les polítiques, entre altres coses perquè, com vostè mateix ha reconegut, aquest problema se solucionarà –ho esperem– sobretot si hi ha voluntat política per les dues parts de solucionar-ho.

A nosaltres, a mi una cosa que..., i és una interpretació que faig, òbviament, com a interpretació subjectiva, però m'ha fet la impressió que al llarg del seu relat el seu relat ha després un perfume, diguem-ne, molt canadenc, en el sentit de com vostè ha interpretat que la consulta des del punt de vista polític s'hauria de materialitzar a Catalunya.

I ho dic perquè algunes de les coses que vostè ha dit a mi m'han sonat que estaven... –no ho dic perquè vostè s'inspirés en elles, no?, sinó que els tipus de raonaments són molt paral·lels–, s'assemblaven a les que feia el famós dictamen del tribunal suprem canadenc, cosa que és d'agrair perquè és molt pràctica. És a dir, en lloc de parar-nos a, diguem-ne, dedicar molt temps als essencialismes, vostè el que ha vingut a dir és: «Fem una aproximació pragmàtica a aquest assumpte, perquè, al final, si hi ha voluntat política, jo crec que, tal com diu...» –«jo crec» ho dic per vostè–, «com diu Rubio Llorente, hi pot caber a la Constitució i hi pot haver un encaix legal.»

En qualsevol cas, en la meva opinió, això el que demostra és que, inclús, com els més radicals defensen, la millor opció sens dubte seria que aquesta consulta o

referèndum..., el féssim acordat entre els governs o entre els parlaments, i per tant legal, com a conseqüència d'aquest acord, perquè els instruments jurídics sembla que són suficientment flexibles per inserir l'acord en la legalitat.

I ara, ara vénen les preguntes. La primera pregunta és que, com que «acordat» i «legal» són les dues cares d'una mateixa moneda, jo entenc que per arribar a un acord..., i vostè en això també és un expert, perquè recordo una frase que vostè va dir, que el pacte és la gran virtut dels que tenen coratge, no?; però el pacte, també, un l'afavoreix o el dificulta en funció de quins passos fa.

I li faig tota aquesta llarga introducció perquè m'agradaria que em fes vostè una valoració, no sé si política o jurídica, però una valoració, en qualsevol cas, de la declaració de sobirania que aquest Parlament de Catalunya va aprovar el passat mes de gener, on clarament –i per això els socialistes vam votar-hi en contra– nosaltres enteníem que hi havia una violentació tan frontal i flagrant de l'article 1.2 de la Constitució, del famós *demos*, que realment el debat el traslladava a un conflicte jurídic que dificultava l'acord que nosaltres enteníem que havia de ser l'antesala de la consulta legal.

Per tant, m'agradaria que fes una valoració de la famosa frase d'«el Parlament de Catalunya declara que el poble de Catalunya és un subjecte jurídic i polític sobirà», on la col·lisió amb l'1.2 de la Constitució espanyola jo crec que era inqüestionable.

I li dic tot això perquè al cap de pocs mesos es va aprovar una altra resolució on clarament anàvem a la cosa pràctica, és a dir, el Parlament de Catalunya mandata al Govern i al seu president negociar aquest referèndum o consulta amb el Govern espanyol, on anàvem, diguem-ne, sense massa elucubracions, al que creïem tots que era el més important.

I sobre, ja, la consulta, seguint una mica l'exemple de la persona que vostè ha citat, deia l'altre dia Rubio Llorente en una conferència a Barcelona que el Parlament de Catalunya i els polítics espanyols i catalans en general hauríem d'estar dedicant més temps a la reflexió entorn de què es pregunta. Ho dic perquè vostè ha parlat, com fem molt sovint també aquí, al Parlament de Catalunya, estem parlant d'una consulta, però no estem especificant –i alguns partits polítics ho fan amb més ambigüitat que altres– sobre el que hem de preguntar. I jo crec que això és determinant.

M'agradaria saber quina és la seva opinió entorn del que s'ha de preguntar; si vostè pensa que s'ha de preguntar una cosa semblant a la pregunta que es farà al Regne Unit i a Escòcia d'aquí a un any. M'agradaria saber si vostè considera que hauria de ser una alternativa binària, tres opcions; com deia el senyor Rubio Llorente, preguntes encadenades, qualsevol cosa que això signifiqui, que tampoc tinc massa clar què significa, perquè a mi em fa la impressió que Rubio Llorente parlava d'una cosa complexa.

I m'agradaria també que em donés la seva opinió sobre la importància de la data. O li ho dic d'una altra

manera. Per nosaltres, els socialistes, la data i la pregunta són els elements clau de la negociació. I tinc la impressió, tenim la impressió nosaltres que la importància de la data, per la pressa d'alguns aquí, s'ha menystingut.

I nosaltres tenim la impressió que, a l'haver-se el Govern i el seu soci parlamentari, Esquerra Republicana, autoimposat –com una espasa de Dàmocles, que sembla que faci que el món s'acabarà l'any 2014– el 2014 com a data..., m'agradaria que em donés la seva opinió, perquè també en les últimes setmanes hem pogut escoltar..., i, entre d'altres persones, la presidenta fa alguns mesos també va dir que potser el 2014 no era la fi del món. M'agradaria que ens donés la seva opinió sobre la importància de la data. I li dic..., li dono una altra pista. Creu vostè que hi hauria suficient temps per al debat si aquesta consulta o referèndum es celebrés, no ho sé, d'aquí a vuit mesos o necessitaríem més temps? I creu vostè també que, a l'haver-nos autoimposat o haver-se autoimposat el Govern una data, que és 2014, que és ja, està facilitant també la negociació de l'altra part, que és el Govern espanyol?

I, finalment, també ens interessa molt al Grup Socialista la seva opinió sobre el que el Govern, a través de l'informe del Consell de la Transició Nacional, entén que és l'alternativa d'última instància, per utilitzar, doncs, un llenguatge una mica melodramàtic, que són les famoses eleccions de caràcter plebiscitari, que jo sé que als constitucionalistes en general els agrada poc perquè és, diguem-ne, com la cirurgia en la medicina, no?, és el fracàs de tota la resta. I sobretot perquè entenc jo –i també m'agradaria conèixer la seva opinió– que a aquestes eleccions plebiscitàries el que portarien alguns partits polítics seria, com a punt únic del programa, la declaració unilateral d'independència, cosa que, ja li dic, a mi em sembla un horror.

Però m'agradaria també que..., a vostè, en el context de la Unió Europea, segle XXI i a mitjà termini, què li semblaria el fet que es plantejessin a Catalunya unes eleccions de caràcter plebiscitari amb la declaració unilateral d'independència com a punt principal del programa, que és l'opció d'alguns partits polítics.

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

Té la paraula, a continuació, l'illustre senyor Jaume Bosch, en nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

Jaume Bosch i Mestres

Gràcies, presidenta. I moltes gràcies, senyor Roca, perquè ens sembla que és un privilegi tenir en aquesta comissió un dels dos ponents catalans de la Constitució del 78; l'altre, dissortadament, en Jordi Solé Tura, ja no es troba entre nosaltres, però jo crec que és molt valuosa la seva opinió.

Mentre l'escoltava, fent una mica de recordatori, recordava èpoques..., vostè ha parlat a títol personal i no a nivell de partit polític, però sí que m'ha fet recor-

dar èpoques en què, tot i estar clarament confrontats el PSUC i Convergència i Unió, un a l'oposició i l'altre al Govern, en el tema nacional coincidíem en allò que era fonamental; per exemple, en la lluita contra la LOAPA, per citar-ne un exemple, no? Avui, que a vegades hi ha gent que s'estranya que Iniciativa, que està a l'oposició de Convergència i Unió, en el tema nacional puguem coincidir, jo crec que això té una llarga tradició.

Sobre el que vostè ha dit, també volia fer una reflexió, que és que jo crec que de vegades, als que vam defensar –vostè especialment, jo també en el seu moment– la Constitució del 78, se'ns diu com si haguéssim obert els ulls avui, i jo crec que sempre els hem tingut molt oberts. La prova és que determinades forces polítiques catalanes sempre hem estat amb la majoria del poble, quan es va fer el referèndum de la Constitució del 78, quan es va fer el referèndum de l'Estatut del 79 i quan es va fer el referèndum de l'Estatut del 2006. Jo crec que això demostra que sempre hem tingut els ulls molt oberts i que no és que hàgim caigut del cavall, sinó que el que s'ha produït, com vostè ben bé ha dit, és que la sentència del Tribunal Constitucional de l'any 2010 trencava el pacte constitucional.

Jo crec que va ser molt significatiu i que a Madrid ningú va voler-ho escoltar, que mentre algunes forces polítiques ens deien que, total, no passava re, perquè de l'Estatut només s'havia tocat el 5 per cent dels articles, quan tots sabíem que el que s'havia fet és desmuntat fonamentalment tot el que volia representar d'avenç l'Estatut, les dues forces polítiques que van tenir ponents a la Constitució –Convergència i Unió i Iniciativa ara, que representava el PSUC– vàrem dir que consideràvem el pacte constitucional trencat. A això a Madrid no li van voler fer cas, i qualsevol govern o qualsevol parlament amb dos dits de front hauria hagut de calibrar la importància que tenia que les dues forces polítiques que havien avalat, construint-la, la Constitució del 78 diguessin, avui, que el pacte constitucional estava trencat.

I, en aquest sentit, m'agradaria si vostè es pogués referir una mica –i ja ho ha fet– a aquesta sensació de la manca de reacció de Madrid davant del toc d'alerta que va suposar el 2010: «Ens heu expulsat de la Constitució.» I curiosament qui ens expulsava era una força política, entre d'altres, que..., mentre vostè defensava la Constitució, el senyor Aznar hi feia articles en contra, no? Vull dir que les coses com evolucionen, escoltant-lo ahir, per exemple, amb algunes de les amenaces que va dir.

L'altre aspecte és que aquesta comissió té un mandat molt clar del Ple del Parlament, que jo entenc que la primera cosa que ha de definir –fins i tot, penso, abans que pregunta o data– és plantejar aquest diàleg formal en el Congrés dels Diputats, a partir d'una proposta del Parlament. Hi va haver la carta del president, la resposta, o no-resposta, del president Rajoy; però a nosaltres ens sembla, ens ho ha semblat sempre, que el que cal és una proposta en ferm del Parlament de Catalunya, portada segurament a través dels grups parlamentaris, per no donar peu a un allargament, si fos una proposició de llei, etern, que plantegi al Congrés

dels Diputats allò que volem fer –el que volem fer és el referèndum legalment–, i, si ens diuen que no..., és a dir, primer anem a dialogar, i, si ens diuen que no, per omplir-nos de legitimitat a l'hora d'haver-ho provat.

I en aquest sentit sí que cobra importància, tot i que coincideixo totalment que aquí estem davant d'un tema de voluntat política, és un tema de voluntat política..., de ser capaços, nosaltres, d'assenyalar aquells punts que poden ser vies legals per aplicar, si existís, aquesta voluntat política. A un ja hi ha fet referència vostè –que és la mateixa fórmula que va plantejar el professor Rubio Llorente fa pocs dies a Barcelona i que ell ho havia escrit fa temps–, l'article 92 de la Constitució o la Llei de referèndums posterior permetria fer aquest referèndum convocat per l'Estat, si hi hagués voluntat política. N'hi ha un altre, que també s'ha comentat aquests temps i que jo crec que també és una fórmula que hauríem d'utilitzar, perquè té diversos avantatges polítics, que és –vostè hi ha fet referència indirectament en parlar del trànsit– la via de l'article 150.2 de la Constitució, que permet delegar o transferir competències exclusives de l'Estat a una comunitat autònoma. Com vostè bé ha dit, en tenim un precedent molt clar, que és el de les competències de trànsit, que, a través d'una llei orgànica, tot i ser competència exclusiva de l'Estat i no estar recollida a l'Estatut del 79, va ser transferida a la Generalitat.

La via de l'article 150.2 té un parell d'avantatges afegits, entenc jo. Un és que estava en el projecte d'estatut aprovat per aquest Parlament el 30 de setembre del 2005, que va ser aprovat, ho recordo, pel PSC, per Convergència i Unió, per Esquerra i per Iniciativa. Això vol dir que, simplement repetint aquell vot que es va fer el 30 de setembre del 2005 –i joestic convençut que totes les forces polítiques el repetirien– tindríem una amplíssima majoria reivindicant la possibilitat d'aplicar l'article 150.2. I té un altre avantatge afegit, que és que el Consell Consultiu va dictaminar que aquesta fórmula era plenament constitucional. Va ser el Consell Consultiu des de Catalunya, però el Consell Consultiu ho va dictaminar.

Per tant, m'agradaria que es referís, una mica, a si veu factible, evidentment si hi hagués voluntat política, aquesta possibilitat de, via article 92 de la Constitució, Llei de referèndums, com diu un prestigiós constitucionalista no català, el senyor Rubio Llorente, que és veritat que en la seva intervenció l'altre dia va emetre crítiques sobre com veu..., i va deixar molt clar que no és independentista –només faltaria–, és evident, però que sí que allò, per mi, fonamental era dir: «Senyors, si hi ha voluntat política es pot fer el referèndum, i aquesta és la via. I ho dic jo, que sóc el senyor Rubio Llorente, que tinc un prestigi claríssim i que, a més a més, no sóc independentista», la qual cosa afegia valor a la seva declaració. I l'altra, aquesta del 150.2, que va tenir un amplíssim suport i que estic segur que les quatre forces parlamentàries que el van votar el 2005 el tornarien a votar quan això vagi al Ple del Parlament.

I, finalment, l'última qüestió. Vostè ha parlat d'aquesta idea que la Constitució permet un referèndum consultiu, però que el que estem intentant en aquests

moments és definir quina és la voluntat del poble de Catalunya, la vinculació no jurídica, sinó d'obligació moral cap als poders públics que se'n derivaria, però també en aquest sentit crec que és interessant –i que en aquesta comissió ho comencem a explicar amb claredat– desmentir també determinades –com a mínim és la meva opinió, eh?, no sé si vostè la compartirà– visions simplistes que ens vénen a dir que, si féssim un referèndum i, per tant, sortís que sí a l'estat propi o a la independència, aquella nit o l'endemà Catalunya esdevindria un estat independent o un estat sobirà. El primer ministre escocès, el senyor Alex Salmond, ha explicat –i m'agrada recordar-ho– a la gent d'Escòcia que quan votin el referèndum del setembre del 2014 necessitaran dos anys –suposant que sortís que sí, que les enquestes diuen que no, però suposant que sortís que sí–, necessitarien dos anys per negociar amb el Regne Unit i amb la Unió Europea l'aplicació concreta d'aquella voluntat manifestada pel poble d'Escòcia.

Per tant, jo crec que si enfoquem el referèndum no com el final de re, sinó com una peça clau d'un procés en què s'expressa la voluntat del poble i que ens obliga a negociar però en millors condicions, jo crec que les coses poden ser més fàcils d'entendre i no provocar després frustracions. No sé si vostè comparteix aquesta visió.

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

A continuació, en nom de la Candidatura d'Unitat Popular, té la paraula el senyor Quim Arrufat.

Quim Arrufat Ibáñez

Moltes gràcies. La major part de preguntes que s'han fet..., o sigui, que tenia per fer, doncs, ja s'han fet, i esperarem també la resposta.

En tot cas, és obvi que tant la vivència personal, per raons òbvies, com la lectura política de la Constitució, la seva redacció, el procés que va començar *a posteriori*, doncs, no els compartiríem. Però, en tot cas, deixant de banda l'anàlisi del passat, sí que ens interessa especialment saber quina és la validesa d'una declaració unilateral d'independència, abans o després de convocades unes eleccions plebiscitàries, i quina creu que seria la reacció de l'Estat espanyol si es convoqués un referèndum o una consulta de forma unilateral, és a dir que es convoqués en el marc d'una legislació pròpia, però amb el probable vot negatiu o veto de l'Estat espanyol; com podria reaccionar: si es veuria constret pels valors aquests que ha dit vostè que es contenen dins de la Constitució, i, per tant, no podria fer-hi res en contra, o si, en canvi, utilitzaria el marc legal com una piconadora, doncs, per evitar-lo i per impedir-lo, o fins i tot per emprendre algun tipus de represàlia a nivell institucional contra qui convoqués aquest referèndum.

No m'ha acabat de quedar clar –no sé si la resta ja ho tenien més assumit, que aquesta via o que aquesta reflexió era possible– tot això que ha explicat d'un referèndum en el conjunt de l'Estat espanyol que fos

vinculant per a Catalunya però només consultiu a la resta de l'Estat. No ho sé, imagino que a la resta sí que els ha quedat clar, a mi no m'ha acabat de quedar clar quin és aquest procediment o aquesta reflexió que el porta a dir això, i si pogués, doncs, tornar-ho a explicar, li ho agrairíem.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

Moltes gràcies. A continuació, té la paraula el senyor Oriol Pujol, en nom del Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

Oriol Pujol i Ferrusola

Gràcies, senyora presidenta. D'entrada, agrair la presència del senyor Miquel Roca. Agrair l'anàlisi, que té un punt de personal a més a més, tota la sensació que no és només la d'un expert, sinó que hi afegeix... Ho dic perquè això cal valorar-ho, eh?, cal valorar-ho perquè podria venir algú aquí, amb tota l'*expertise*, doncs, que vostè acumula, i dir: «Faig una anàlisi neutra, tècnica, jurídica, i aquí acabo.» I vostè no l'ha feta –i vostè no l'ha feta–, per tant, jo crec que això és d'agrair, en una comissió que es diu «Comissió assessora pel Dret a Decidir», en la qual jo no em cansaré de fer menció d'una cosa... –ho dic perquè, senyor Roca, prengui nota d'això, no?–, sorprenentment en aquesta comissió no hi és el Partit Popular, en aquesta comissió no hi és Ciutadans. Gent que surt al carrer amb un èxit descriptible, apel·lant al diàleg i a la capacitat de concòrdia i d'escoltar i de xerrar, són incapços d'asseure's aquí senzillament per escoltar-lo a vostè.

No ho dic perquè em repliqui res, no, només ho dic per deixar-ne constància, perquè a vegades passa que, si les coses no s'expliquen, acabarà semblant que això és una comissió parlamentària normal i corrent. No, té un defecte –té un defecte–: que hi han dos partits polítics de la cambra que no hi són presents perquè no volen ser-hi. I no em cansaré, això, de dir-ho.

I, a més, en aquest sentit, té aquest defecte, que no hi siguin aquests, tenint en compte que tots els grups aquí presents ens hem jurat –en tot cas, interpreto les intervencions que s'han fet en les darreres comissions– per intentar portar tota la feina de la comissió assessora, que a més a més té nova feina afegida arran del debat de política general, nova feina més enllà d'estrictament l'assessorament, per tant, alguna cosa haurem de proposar, té una feina sempre ubicada sota el binomi diàleg i legalitat. Sota el diàleg i la legalitat és com ens movem i com farem les propostes, no les farem fora de quelcom que escapi al diàleg i a la legalitat.

I vostè ens incorpora, senyor Roca, una cosa que la tenim perfectament present, que és que..., és clar, dir: «Bé, diàleg i legalitat pot ser un laberint i una teranyina terrible, perquè en el fons hi ha una cosa..., que això ho pot fer descarrilar tot i contínuament, que és: "Hi ha o no hi ha voluntat política? –Hi ha o no hi ha voluntat política?"»

Bé. En tot cas, molt probablement podria acabar semblant un joc de cartes marcades: el diàleg i la legalitat seran un joc de cartes marcades si no hi ha voluntat política. La nostra feina i la d'aquesta comissió assessora en gran part és posar de manifest que algú juga amb les cartes marcades. Per tant, jo..., que ningú pensi que la seva feina, per curta que pugui ser la intervenció..., hi ha o no hi ha voluntat política, aquest és el desllorigador del tema. Doncs, bé, això caldrà que ho desemmascarem. Jo crec que part de la feina que nosaltres tenim és aquesta.

Vostè parla de com s'ha de fer. Quan parla del trencament..., i és prou contundent vostè i no és la primera vegada que li ho sento, i ho ha escrit i, per tant..., quan diu: «Home, el que va suposar la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut de l'any 2006.» Aquí hi ha un trencament, i en aquest trencament ja podem interpretar una voluntat política –ja podem interpretar una voluntat política–, no és només jurídica. Jo li he llegit a vostè interpretacions molt compromeses: ¿com pot ser que dotze persones –dotze persones, recordo un article en concret–, amb una interpretació molt, molt determinada, i, fins i tot, esbiaixada, resulta que tomben la voluntat de quelcom que és subjecte polític? La gràcia del que és la declaració del Parlament de Catalunya és que Catalunya ja és un subjecte polític, si no..., què carai vam fer votant l'Estatut de Catalunya? Això en gran part ens converteix ja en subjecte polític, i interpretat en l'advertiment que feia el senyor Roca amb relació a una suposada votació, entre cometes, «universal», del conjunt dels espanyols, el fet que amb relació a Catalunya allò és d'obligat compliment. Què és el que converteix els catalans en subjecte polític? Que és d'obligat compliment allò que determinin els catalans. Bé, sorprenentment, aquí hi ha una posició molt contundent, no? Hi ha un..., bé, jo no sé si és un esgotament o és un..., trinxar exactament el que havia estat estrictament el pacte constitucional.

Aquest matí jo el sentia, a vostè, en la presentació d'un llibre que feia, i es debatién... –vostè i el senyor Josep Piqué–, es debatién en allò..., diu: «Vivim entre un model vell que es resisteix a morir i no mor i un model nou que no acaba de néixer.» (*Veus de fons.*) Serà de qui sigui, però, en tot cas, ho debatién vostè i el senyor Piqué aquest dematí, i em temo que la diferència que hi ha a Catalunya probablement és que el model vell es resisteix a morir, però és que el model nou ja ha nascut –ja ha nascut.

Llavors, en aquest terreny del que ja ha nascut i viu en un punt de conflicte, vostè ens apella, i hi estem d'acord, perquè forma part del binomi aquell diàleg/legalitat, a escoltar. I en escoltar, dit amb unes altres paraules –deixi que l'interpreti i si m'equivoco molt em corregeix, però crec que no massa–, hi ha el diàleg –en escoltar hi ha el diàleg–, no? I a més a més m'atreveixo a dir que no és estrictament l'exercici només dels que ens dediquem a la política, el del diàleg; no és només dels de la política, dels que ens dediquem a la política..., sinó la política a l'engròs. És a dir, política, poc o molt, en fa tothom. Escoltar, per tant, afecta, poc o molt, tothom.

Ara, com interpretaria vostè escoltar una frase com: «No canvio cap cromó amb Catalunya.» Com la interpreta, vostè? És clar, si hi ha algú que diu rotundament: «No canvio cap cromó amb Catalunya», que en la meua forma d'expressar-me i en la meua petita persona entenc: «Escolti, jo no escolto, jo no dialogo», la pregunta és: com afecta, llavors, el factor temps, aquí? Quin temps hem de guanyar o perdre si resulta que diu: «No canvio cap cromó amb Catalunya»? Ho dic perquè això va passar ahir –va passar ahir–, i és prou recent i és important que ho analitzem com a mínim en aquesta comissió assessora, no?

I en paral·lel a això, vostè deia una cosa que és, en part, segurament, molt certa. Diu: «La confrontació no és un perill; sembla l'objectiu.» I ho escriu avui mateix en un diari important d'aquest país, no? I hi ha una cosa molt sorprenent que diu vostè i en què certament molta gent no hi havia parat atenció. En el mateix moment –en el mateix moment– en què hi havia algú des del Partit Popular de Catalunya suggerint un finançament singular –i dic «singular» amb totes les lletres, eh?– per a Catalunya, i es va negar des del mateix Partit Popular que el proposava, el Partit Nacionalista Basc, el Partit Socialista d'Euskadi i el Partit Popular acordaven la reforma del nou sistema foral fiscal, financer, per entendre'ns, del País Basc. Teòricament, sota un marc constitucional, però en el fons –en el fons– de veritat no és sota el marc constitucional, és sota el marc de la llei que possibilita el règim foral, que és el d'una llei, no el de la Constitució.

I ho dic perquè en aquest terreny, en el de la confrontació, si és un perill o és l'objectiu, hi ha una cosa que vostè diu amb tota rotunditat. Ho dic perquè tot això..., disculpi perquè potser el poso en un atzucac, eh?, i no és la meua intenció. Però és que en el mateix article vostè diu: «No importa el contingut de les propostes.» (*L'orador riu.*) Això ho escriu vostè avui, eh? Diu: «No importa el contingut de les propostes; si vénen de Catalunya» –i ho deia la presidenta– «o es formulen per resoldre un problema català cal rebutjar-ho sense contemplacions.» És clar, llavors dius: «Bé, qui escolta qui?» I en el binomi diàleg/legalitat en què ens volem aplicar i actuar durant tots els mesos i el temps que duri aquesta comissió, etcètera, és clar, això es fa difícil de gestionar.

Vostè acaba amb una pregunta. Diu: «A qui convé, aquest trajecte?» A qui convé? A qui convé un trajecte en el qual la confrontació pot semblar més un objectiu? Jo li dic –i és la meua opinió, vostè pot comparir-la o no–: a aquells que no volen que canviï l'*statu quo*. I, sorprenentment, a Catalunya pràcticament ja no hi ha ningú que estigui d'acord a mantenir l'*statu quo*. Ni el mateix Partit Popular, que no és en aquesta comissió, no està d'acord a mantenir l'*statu quo*. Això ens ha de donar molta força per apellar al diàleg i a la legalitat.

I deixi'm que li ho digui, perquè així ho vaig dir al doctor Viver Pi-Sunyer. En la mesura que és president del Consell Assessor per a la Transició Nacional, el doctor Viver Pi-Sunyer ens va presentar l'informe de les cinc vies, que vostè deu conèixer. I vam conjurar-nos, dintre de Convergència i Unió, que això seria

una mica el decàleg de les preguntes..., en el sentit que poc o molt s'han fet, però que també formularíem a tots els compareixents.

Vostè, en el terreny de les cinc vies plantejades perquè s'exhaureixin totes les vies de diàleg i de legalitat, i perquè mai puguem ser assenyalats com aquells que han trencat la legalitat o el diàleg, com veu les cinc vies? Com les prioritziaria? Ha parlat de l'article 92; algun compareixent, especialment el diputat Bosch, ha parlat del 150.2. Certament, en la darrera comissió, Esquerra Republicana, Iniciativa, nosaltres mateixos, vam apel·lar al fet que probablement en la via de les cinc vies convenia començar, en aquest binomi de legalitat i diàleg, per aquelles vies que afectaven el Govern de l'Estat. Per tant, convenia començar o bé pel 92, com vostè deia, o bé pel 150.2, o bé, per la part que té de legislació espanyola i de recórrer al Govern de l'Estat, per la Llei del Parlament de Catalunya de l'any 2010.

Però hi ha una quarta via, que és la reforma de la Constitució. I, és clar, avui li he sentit una frase, a vostè, demolidora. (*L'orador riu.*) Demolidora: «Mai s'ha reformat una constitució a Espanya.» Per tant, no sé si haig d'interpretar ja la resposta amb aquesta frase sentenciadora. Diu: «Mai, en les vuit constitucions que hi han hagut, s'ha reformat una constitució a Espanya.» Sempre ha estat, per entendre'ns, treure'n una per posar-ne una altra, no? No sé on ens aboca aquesta via, que planteja també, poc o molt, el Consell Assessor per a la Transició Nacional i que potser en aquest sentit és un carreró sense sortida.

Bé, només per concretar i per dir-li..., en el terreny del diàleg i la legalitat, som conscients que hem d'evitar el parany de marejar la perdiu i de ser en un laberint en el qual senzillament parlem d'això, sense acorralar aquells que per manca de voluntat política ens tenen aquí abocats debatent, sense ser-hi ni tan sols ells presents.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

Doncs té la...

Miquel Roca i Junyent

Perdó.

La presidenta del Parlament

Sí.

Miquel Roca i Junyent

Em demanava la senyora presidenta molt amablement si jo volia descansar cinc minuts. Jo no ho necessito. Si vostè no ho necessiten, segueixo.

La presidenta del Parlament

Doncs, segueixi, i té la paraula.

Miquel Roca i Junyent

Intentaré contestar a tothom. Avanço que segurament no a satisfacció de tothom; vull dir, en el sentit que hi ha algun tipus de pregunta que jo crec que no és el meu paper contestar-la. Perquè si ara fes un parèntesi, jo diria: «Escolti, sóc conscient, i ho proclamo solemnement, que vostès ho tenen molt complicat, i jo no els resoldré la complicació que els pertany a vostès.» Senyores diputades, senyors diputats, tenen un problema, perquè la situació és molt complicada, i és una solució política que..., deixin-m'ho dir, estic encantat d'ajudar-los, fins i tot de recolzar-los quan convingui, però el que no puc és substituir-me..., el paper de vostès. Vostès tenen una gravíssima, i complicadíssima, i honorabilíssima, responsabilitat, que és dirigir aquest moment polític de Catalunya. Els altres estem aquí, doncs miri, per complir una quasi, jo diria, funció litúrgica. «Hem escoltat molta gent, i segurament cap ens ha il·luminat massa, i hem de fer i hem de dir...» Són vostès, que ho han de fer. Jo no puc substituir-me.

Per exemple, la representant d'Esquerra Republicana primer em planteja un tema en què..., m'agradaria entendre'm molt llargament amb vostè en un altre moment, perquè és un tema, realment, gairebé filosòfic i ètic, no? És clar, el tema de quan vostè deia l'ètica com la definició d'un nou *ethos*, una terra de compromís. Bé, el dret és una eina al servei de la política; jo vaig posar un dia un exemple a Madrid després del tsunami català de l'Onze de Setembre de l'any passat. Tots ens proclamem, en certa manera, hereus del que va representar l'azañisme republicà. D'acord? Azaña surt de l'Ateneu de Madrid amb sis senyors, per entendre'ns, grandets i tal, i se'n van cap a la Puerta del Sol, a la Dirección General de Seguridad, truquen a la porta, els surt un guàrdia d'assalt i els diu: «¿Quiénes son?» Diu: «El gobierno provisional de la República.» S'imaginem vostès que en aquell moment Azaña hagués dit: «Ostres, tens raó, si tinc una constitució monàrquica no puc proclamar la República.» No va tenir aquest dubte, eh? No el va tenir. Va haver-hi alguna cosa més. Hi havia alguna cosa més que feia possible allò. Això és el que en la teoria de Norberto Bobbio en diríem «dret», quan diu: «La força normativa creadora de la realitat social.» És a dir, hi ha una força normativa creadora de la realitat social. Ara, qui interpreta la força normativa creadora de la realitat social? Qui interpreta això? El Parlament de Catalunya, el Parlament Europeu, el Parlament de l'Estat, el parlament que sigui. És a dir, aquest és el paper del polític. Però, òbviament, creure que el dret m'ho resoldrà tot... No m'ho resoldrà tot. El dret és una eina al servei de l'acció política.

Ho he dit moltes vegades, amb enuig dels professors universitaris: «Quina immensa sort vam tenir amb la ponència constitucional!» Hi havien professors, entre altres el meu bon i estimat amic Jordi Solé Tura, però sort que la Constitució no la va fer l'acadèmia, perquè no hi ha res més perillós que un acadèmic fent constitucions i lleis. És a dir, a mi el que m'interessa és la realitat, el poble, el que pensa la gent. És a dir, l'acadèmic viu en un món tancat, que ens va molt bé després perquè ens critiquin. És fantàstic. La funció de

l'acadèmia és criticar el que ha fet l'acció política, però que no ho facin, perquè cadascú... Vostès tenen un enorme i privilegiat protagonisme, que és el d'escoltar, interpretar, fer i dir. Però no se sentin lligats per l'acadèmia.

Per entendre'ns, vostè em deia: «Escolti'm, el tema de la ruptura.» Jo no crec haver defensat la ruptura. Li diré per què no defenso la ruptura. Per una raó: perquè la vaig defensar quan la ruptura era la resposta a un fet totalitari. A la dictadura de Franco vam fer la ruptura democràtica. La complicació la tenim quan amb qui t'enfrontes té una base de legitimitat democràtica, i el que discutim és com interpreten els valors que inspiren, diguem-ne, l'ordre convivencial. Com els interpreten? Però hi ha un fet democràtic de partida que, lògicament, em dificulta molt. Però no és aquest, el problema. I amb això intento respondre tant al senyor Pujol com a altres intervencions. Jo tinc un recel. Si vostè és tan amable, em fa un favor i l'atribueix a la meua edat, d'acord? Vull dir, així quedo més satisfet. Catalunya, històricament, els fets rupturistes, els juga malament. No en conec cap que hagi acabat bé. I la grandesa dels nostres líders –en Macià– és tornar amb un estatut que defineix Catalunya com a «regió», quan l'Estatut de Núria parlava de l'«Estat autònom de Catalunya», escolta els crits de «Macià, traïdor!» i pacientment espera el dia de la seva mort perquè tot el poble de Catalunya el plori. Fins avui. I el plora, eh? Per tant, la grandesa del lideratge és, evidentment, acceptar què és el que el poble sabrà interpretar bé i sabrà jugar bé. A mi, Catalunya, posada davant del fet de ruptura, em fa un pèl d'angúnia, perquè, hi insisteixo, històricament no l'hem jugat bé. Algú deia fa uns dies que qualsevol reforma, tampoc la sabem jugar bé. Podria ser. El que sé segur és que el fet de la ruptura no l'hem jugat bé.

Em deia el tema de les Nacions Unides i l'obstacle jurídic de la consulta. La consulta és que és impossible que algú em digui que no és constitucional. Bé, clar, diran: «No, si jo no l'autoritzo, no és constitucional.» Ah, bé. Però vostè ja ha pres una decisió política. O sigui, no em digui que la consulta no és constitucional: serà la decisió política de vostè que no la fa constitucional, serà la decisió política de vostè que no la farà constitucional.

Però, evidentment, nosaltres el que hem de comprendre –el que hem de comprendre– és que en tot cas jo crec que històricament el pacte, el diàleg, la capacitat..., que és una cosa, una frase molt tòpica i típica, i a més que té nom i cognoms, a Catalunya, que és dir: la gran capacitat dels catalans és convertir en pírriques les victòries dels altres. Això ens ha fet sobreviure. Estic demanant-los i els invito a la derrota? No, no, no; els invito a guanyar. Però el que vull dir és que no juquem en el terreny en què previsiblement podem ser menys forts.

Senyor Lucena, vostè em formula moltes preguntes i a mi em costa molt, no?, contestar-les totes. És a dir, a veure..., però una, el tema de la declaració del Parlament i tot el tema de la sobirania. Jo no dic si això és constitucional o no; defenso el dret de dir inconstitucionalitat. La llibertat és dir barbaritats –barbaritats–,

home, mentre no siguin incorrectes, grolleres o no ho sé... Però molt bé. De fet, de la sentència del Tribunal Constitucional del 2010 el que m'irrita més és que vulgui discutir-me que Catalunya es declari nació o no-nació. Però què s'han cregut? Em sento nació i dic que sóc una nació. «Bah, no s'ho pot dir!» Com que no s'ho pot dir? Sóc president del Patronat del Museu Nacional d'Art de Catalunya, què haig de fer ara? I el Teatre Nacional l'hem de tancar, perquè no els agrada. O n'hem de dir, com deia el malaurat Ernest Lluch..., em deia: «És que volen que ara ens diguem nacionalitaris?» Això no té sentit. Una declaració política no és recurrible. Una altra cosa és dir: «Això seria plasmat en la realitat i tal.» Una declaració política és una declaració política.

Senyora representant d'Esquerra Republicana, ara per ara ser, diríem, oficialment republicà no encaixa, eh? Vull dir: «Miri, escolti, estem en un estat monàrquic i tal.» I llavors, diu: «Vostès no poden existir.» Però el que no té sentit és que declaracions polítiques tinguin un censor –tinguin un censor. I que aquest censor sigui el Tribunal Constitucional això jo no ho accepto. Una declaració política no és recurrible.

En canvi, li diré: «Home, lògicament la pregunta és determinant. Sí.» Sí, sí, la pregunta és determinant. Ja els he dit que tenien una feina molt complicada i molt... Això ho hauran de decidir vostès. La pregunta és determinant? Determinant.

Si em diuen «el tema de la data és determinant?», no ho sé; tinc la sensació que ho és menys, per entendre'ns, vull dir. La pregunta és determinant. La data? La data..., és a dir, hi ha un tema, diríem, d'oportunitat política que jo no sóc ningú per valorar. Vostès valoraran el que els sembli. A mi em sembla que la qüestió plantejada és dir què els volem consultar, als ciutadans de Catalunya, què els consultem, el contingut de la consulta. Si ha de ser quinze dies abans o quinze dies després, no ho sé, o sis mesos; això és un tema que vostès decidiran.

I he acabat bàsicament amb això, de totes maneres volia dir-li una cosa; és a dir, el president del Consell de la Transició Nacional o per a la Transició Nacional, quan ve aquí, es defineix per un referèndum acordat i legal. I vostès, amb una declaració posterior, un acord posterior, parlen d'instar el Govern perquè negociï i tal, dintre del marc legal. És a dir, què vol dir? És el mateix Parlament el que creu que en tot cas s'ha de constatar que no hi ha voluntat dintre del marc legal, el que creu això.

Senyor Bosch, aprofito l'ocasió per retre homenatge a en Jordi Solé Tura, excel·lent company i un home que va defensar més bé que ningú, en el marc de la ponència constitucional, el tema del tractament de Catalunya i del seu autogovern; això, segur.

Què em molesta a mi? No de vostè ni de..., no, no: què em molesta a mi? És a dir, clar, ara resulta que em defensen la Constitució els que no la van votar. Bé, clar, això sí que m'irrita. És a dir, clar, perdonin, però és que, clar, jo la defenso perquè crec que era una bona eina, crec que vam fer una bona feina; entenc la discrepància, l'entenc i la respecto. Però, home, com a

mínim, que no me la critiquin els que..., no, que no me la defensin com a argument i com a bandera per negar coses aquells que en definitiva s'hi van oposar d'una manera molt notable. Això és que no té cap mena de sentit; això és una cosa que irrita, és una cosa que irrita i no té cap mena de sentit.

Senyor Arrufat, el tema del referèndum que vostè em deia. Jo vull dir el següent. Imagini's vostè que es convoca un referèndum a tot l'Estat sobre la consulta. Clar, es produeix una situació molt absurda, que és que des de Catalunya cap enllà aquest és un referèndum consultiu, però des de Catalunya cap endins té un caràcter vinculant. Perquè és que ho ha dit: tot el que fa referència a l'autogovern, si es convoca un referèndum, és vinculant de Catalunya endins. Ho és, perquè..., no ho dic jo, ho diu la Constitució –ho diu la Constitució. Per tant, clar, escolti, si m'insisteixen tant a dir que farem això, home, sàpiguen que vostès tenen un problema, perquè pot ser que a la resta de l'Estat una amplíssima majoria digui que no, no ho sé, i a Catalunya una amplíssima majoria digués que sí, una altra cosa. I aleshores aquí hi hauria un tros vinculant i un tros consultiu. Home, no sabia dir... Quan el dret porta a un nou *sens*, a un nou sentit, home, s'imposa generar alguna solució que sigui més sensata, no?, més sensata.

Senyor Pujol, jo estic d'acord amb vostè, aquest és un tema que ja ho he dit, és un tema de voluntat política –és un tema de voluntat política. I vostè diu: «Què diria quan hi ha algú que diu que no canvio cromos?» (*Pausa.*) Mesurem les paraules –mesurem les paraules. És a dir, d'alguns polítics –d'alguns polítics– podríem trobar expressions ben contradictòries al llarg dels mesos, ben contradictòries. Per tant, no canvia cromos, punts suspensius, o sí; no canvia cromos, o sí.

Un gran president de la República Francesa, en François Mitterrand, se'n va anar a Berlín i, davant del mur, del mur de Berlín, i davant de la porta de Brandenburg, allí, ell va dir una frase..., ple, la multitud entusiasmada perquè tenia el president que en aquell moment era el més representatiu d'Europa, juntament amb el Helmut Kohl, era el més representatiu, ve i els diu una frase preciosa, meravellosa, els diu: «Escolteu, potser nosaltres no, potser els nostres fills tampoc, però els nostres néts veuran aquest mur enderrocat.» Al cap de dues setmanes no quedava pedra sobre pedra, no en quedava pedra... I ningú se'n recorda de la primera frase del Mitterrand, del que se'n recorden és que el mur no hi és. Per tant, això de canviar cromos, bé, són frases que es diuen, i després un diu: «Doncs tenia un cromos per aquí...» No ho sé, vull dir, ja ho veurem; no ho sé.

Ara, jo què els haig de dir? Escolti, jo l'únic que puc fer és fer honor a la seva tasca; que tinguin, diríem, tota la capacitat d'interpretar un moment molt difícil de la història de Catalunya –és un moment molt complicat–, que pot tenir molta incidència en el futur, en què mai tants havien desitjat que vostès tinguin sort i ho facin bé, mai tants ho havien desitjat. Ara, a partir d'aquí, el problema és de vostès. Nosaltres podem recolzar, podem animar, podem dir, podem opinar, però el problema el tenen vostès.

Jo simplement m'atreveixo a dir que quan..., el senyor Pujol deia: «A qui convé, això? A qui convé?» (*Pausa.*) Les forces desiguals han de ser compensades amb intel·ligències desiguals.

I jo ja no haig de dir res més. Bé, no haig de dir..., sí que puc, però a partir d'ara ja diria més tonteries de les que fins ara he dit i això és un càstig que vostès no es mereixen en aquest moment.

De veritat, sí que els dic amb tota sinceritat i honestat que tant de bo la sort i el patriotisme els acompanyin per poder conduir aquest moment tan complicat, i que si hi ha algú que té especial sensibilitat per comprendre les dificultats que aquest procés representa per a tots vostès, jo en tot cas vull ser el primer o com el primer, perquè crec que realment és un tema molt complicat.

Senyora presidenta, que tinguin sort.

La presidenta del Parlament

Doncs jo crec que hem d'agrair a Miquel Roca la seva intervenció, la seva magnífica intervenció. Algú ha dit que era un privilegi tenir-lo aquí; ho és. En les meves notes breus sobre la teva autobiografia m'he deixat que no sé si encara estàs fent de professor de dret constitucional a la Pompeu Fabra. (*Pausa.*) Doncs, realment, els alumnes que tens segur que no saben el privilegi que tenen de sentir-te, i de poder explicar la teva experiència amb aquesta claredat, amb aquesta bonhomia i amb aquest criteri tan propi, teu, en el sentit d'intentar buscar sempre una explicació, un raonament, i de trobar una solució.

Jo crec que tots els que avui hem estat aquí..., segur que estan d'acord amb mi a donar-te unes gràcies grans per aquesta estona en la qual hem pogut compartir un tema que és central en aquest moment per a Catalunya.

Moltes gràcies.

Miquel Roca i Junyent

Gràcies a vosaltres.

La sessió se suspèn a dos quarts de set del vespre i vuit minuts i es reprèn a dos quarts de set i deu minuts.

La presidenta del Parlament

Si els sembla, encara que hem dit cinc minuts, com que hi som tots, volia aprofitar per recordar que la proposta de resolució que es va aprovar en el debat de política general –de fet avui en alguna de les intervencions ja ha sortit–, quines són les noves obligacions que ens hem imposat... Llavors, sí que volia recordar, primer, que tenim algunes de les compareixences que es van aprovar ja marcades, i ara els donaré les dates, però al mateix temps de les dates per a les compareixences, jo crec que és obligat que almenys els representants dels grups parlamentaris vagin parlant i vagin reunint-se per veure com materialitzem les obligacions que el debat de política general ens ha donat.

I vull només fer una referència. La primera és: «En el marc de la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir, i d'acord amb el Pacte Nacional, una proposta de via o vies legals per iniciar des de Catalunya un procés de sol·licitud al Congrés de Diputats per a la celebració d'un referèndum sobre el futur polític de Catalunya, i una proposta de data i pregunta del referèndum o consulta abans que no fineixi el present període de sessions» –per tant, vol dir abans del 31 de desembre. Després, específicament: «El Parlament insta el president de la Generalitat a anunciar les vies, la data, la pregunta.» Però el camí previ, el pas previ és que aquesta comissió ha de donar o ha de fer propostes. «El Parlament de Catalunya presentarà amb caràcter urgent a les Corts Generals, sigui directament, sigui per mitjà de les forces polítiques catalanes» –i crec que és important tenir en compte això per als terminis–, «la sol·licitud que el Govern de l'Estat actuï amb la corresponent voluntat política perquè se celebri el referèndum dins del 2014.»

Bé, dit això, que és simplement un recordatori, jo crec que a banda que el dia 29 ja tenim prevista la compareixença del senyor Francesc de Carreras i de la Mercè Barceló, també tenim ja dates proposades per als dos diputats d'Escòcia; per tant, ja els ho diré però segurament seria dues setmanes després. Entremig jo crec que és bo que puguin tenir, ja no una reunió amb data formalitzada, sinó entre vostès, per parlar d'això, que hem de començar a treballar i que abans del 31 de desembre podríem, o es podria, des de la Comissió del Dret a Decidir, proposar alguna via, proposar algun camí o iniciar ja aquest camí. Simplement el que jo volia era constatar aquests punts, i llavors saber la seva opinió.

Senyor Lucena.

Maurici Lucena i Betriu

Sí, gràcies, presidenta. El Grup Socialista vol deixar constància del que entenem que és una gravíssima contradicció entre el mandat –que evidentment és legítim i reconeixem, perquè va estar votat de manera majoritària al Ple– que li dóna el Parlament amb aquesta comissió. És a dir, a mi encara m'agradaria que algú m'expliqués –però m'expliqués de manera intel·ligible, eh?, vull dir, explicacions de veritat, no explicacions retòriques– com és compatible la tasca d'aquesta comissió –que té una llista de compareixents, per cert, molt conspicus, que entenc jo que s'estendrà durant les properes setmanes– amb un ultimàtum que s'ha donat al Congrés espanyol perquè abans de final d'any aprovi la celebració de la consulta.

Li ho dic d'una altra manera: se suposa que tot el que es plantejarà en la negociació, o alguns dels aspectes que es plantejaran en la negociació s'havien de reflexionar i s'havien de debatre aquí i decidir aquí, com a mínim a través d'unes conclusions que després cada grup votaria. Però el que no puc entendre és com en paral·lel es van consumant passos sense que aquí s'hagin pogut debatre. Jo crec que això és una flagrant contradicció que representa un gravíssim error polític, i que nosaltres creiem que dificultarà, no ja la celebra-

ció de la consulta el 2014 –d'això jo crec que ja ens en podem anar oblidant–, sinó la celebració de la consulta en un horitzó visible, perquè si seguim cometent errors de primer de manual de tècniques de negociació, això que com a mínim els socialistes desitgem jo penso que no serà possible.

I la pregunta que també em faig és si aquesta comissió està buida de contingut perquè altres partits polítics, i en particular els que donen recolzament al Govern, han decidit que la consulta no s'ha de fer i s'ha de triar la cinquena via que proposa l'informe del Consell de Transició Nacional, que és les plebiscitàries. I, si es així, m'agradaria que es digués ben alt i ben clar per estalviar el temps, no només als diputats d'aquesta comissió, sinó també als compareixents. A mi em sembla que això és una cosa que convé que s'expliqui, perquè jo no entenc com és compatible una cosa i una altra. I, de fet, li dic més, presidenta: en les seves converses privades, molts dels que compareixeran també ho expressen així, eh?, o sigui, no és una lectura unívoca que fa el Grup Socialista; és a dir, alguns dels compareixents, a la vista de la resolució –la segona, no la Rigol– aprovada al debat de política general, es pregunten també quina és la finalitat de les seves compareixences.

La presidenta del Parlament

Senyor Jaume Bosch.

Jaume Bosch i Mestres

Sí, a mi em sembla que el mandat del Ple del Parlament és molt clar, i que la formulació lògica d'això, en la línia del que ha llegit la presidenta, és que comencéssim a preparar una cosa que per altra banda jo no veig gens complicada de fer, que és definir les vies legals per enviar al Congrés dels Diputats. Jo crec que tots els grups en aquests moments tenen molts elements damunt de la taula. En les properes compareixences de constitucionalistes també, però també vull dir que en aquest sentit el tema dels diputats escocesos, per exemple, no incideix per a res en aquest tema sinó que és una altra història, i que després de l'informe, primer de l'Institut d'Estudis Autònoms, l'informe del Consell de la Transició, tots els contactes que han tingut els grups parlamentaris entre ells i amb constitucionalistes, tots sabem que hi ha unes vies que són molt clares –jo abans n'he citat dues– que del que es tracta, jo crec, és que precisament comencem a treballar perquè el Parlament les pugui enviar a Madrid.

Lògicament, a mi em sembla, pel caire de l'esperit, que una cosa és enviar una proposició de llei que pot ser llarguíssima; l'altra és instar els representants dels grups parlamentaris catalans a Madrid que ho presentin conjuntament; i escolta, que afectin l'Estat estem parlant de la Llei de referèndums a partir de l'article 92 de la Constitució, del 150.2, i una mica indirectament del tema de, amb la Llei de referèndums de Catalunya, demanar l'autorització a Madrid. Això és una tasca senzillíssima de fer, concretament d'articular-ho i enviar-ho al Congrés dels Diputats, i això és la con-

creció clara de la voluntat de diàleg amb el Congrés dels Diputats.

Coincideixo en una cosa: primer hem de fer això, després ja parlarem de la pregunta i de la data, que per això està posat en aquest ordre, així, a la resolució que es va aprovar. Primer les vies, després la pregunta i la data. Per tant ara, a mi sembla que no trastoca en absolut el funcionament d'aquesta comissió el fet que comencem a preparar ja perquè properament, sense dilatar-ho massa, puguem portar..., no sé, la meua opinió seria que aquesta comissió, que no té capacitat de decidir ho elevés al Ple del Parlament –és una possibilitat– i que el Ple del Parlament acordi enviar-ho al Congrés dels Diputats en la fórmula que decideixi.

La presidenta del Parlament

Oriol Pujol.

Oriol Pujol i Ferrusola

Senyora presidenta, segurament ho puc dir més alt però no massa més clar del que ho ha dit el senyor Bosch. Per tant, en la mateixa línia del que deia el senyor Bosch, no considerem que hi hagi cap pèrdua de temps –al contrari: és aprofitar el temps– si en paral·lel anem treballant part de la feina d'aquesta comissió assessora amb el mecanisme estrictament, per entendre'ns, de manera informal i d'encàrrec del Ple del Parlament, d'establir la via legal. Per tant, senyora presidenta, ens sembla bé que en l'escenari temporal que més o menys vostè ens marcava, si no ho he entès malament, ens diu que entre el 29 d'octubre i –per entendre'ns– a cavall mitjan de la segona quinzena de novembre, poder tenir això bastant acotat. Pel que m'ha dit, entre que vénen els dos compareixents escocesos, nosaltres entomem aquest encàrrec i, per la part que afecta el Grup Parlamentari de Convergència i Unió, en disposició de parlar amb la resta de grups d'aquesta comissió i els que no són d'aquesta comissió per intentar donar forma a això.

La presidenta del Parlament

Senyora Calvet?

Gemma Calvet i Barot

Sí. Pel que fa al pla de treball, sí que ens agradaria saber si algun dels altres compareixents que van ser aprovats en el pla de treball ja estan programats, és a dir, si està calendaritzada en una altra... Ho dic perquè potser estaria bé anar-ho planificant de forma que poguéssim avançar una mica en el cronograma, perquè això també donaria més arguments al plantejament que està fent el senyor Lucena, de si seria o no seria prematur; és a dir, en el sentit que jo penso que tenim en les properes setmanes molta capacitat de treball en aquesta comissió, perquè el que es va acordar en el Ple sigui plenament compatible amb l'esperit i el treball que s'està desenvolupant en aquesta comissió. Per tant, jo penso que aquí és clau, a nivell metodològic, que anem accelerant les sessions amb la màxima capacitat

de treball que puguem, que jo penso que la hi estem abocant tota, i per això necessiten ser contactats els ponents que han estat proposats com abans millor per fer aquesta planificació. Jo penso que aquesta qüestió del temps és important.

I per alta banda, afegir que per a nosaltres sí que és jo penso que democràticament transcendent avançar en les vies que l'informe del Consell Assessor per a la Transició Nacional acota, que són vies jurídiques, i que el que fa és desplegar diverses manifestacions de l'exercici del dret a decidir. I com que això és una qüestió que jo penso que jurídicament és incontestable, com abans millor avancem políticament en aquests escenaris, doncs ens permetrà també avançar cap a altres conclusions.

La presidenta del Parlament

Senyor Arrufat.

Quim Arrufat Ibáñez

Jo entenc exactament, o crec entendre, què vol dir el senyor Maurici Lucena, però clar, s'ha de partir de la base que malgrat que formem part de la mateixa comissió, i malgrat que hem arribat potser a un lloc comú momentani, circumstancial en el temps i en l'argumentació jurídica que es diu «dret a decidir», òbviament el relat passat, el relat present i el relat futur de cadascun dels partits aquí representats, dels partits polítics, discrepa, no?, i en tot cas s'ajunta només per aquesta qüestió. I que discrepa vol dir que també té diferents idees sobre..., vostè està treballant en un full de ruta determinat, del qual altres no ens sentim en absolut..., no ens el creiem en absolut, no? En tot cas, el repte és: intenti persuadir-nos que el full de ruta que vostè proposa..., és a dir, sobretot no facin cap pas endavant sense que no hi hagi la seguretat certa i absoluta que hi ha un diàleg obert, una possibilitat que tot això pot servir per a alguna cosa. Persuadeixi'ns, perquè fins ara certament esperar..., o sigui, el compàs d'espera permanent que es donin aquests senyals de vida des de l'altra banda no hi són. Per tant, jo entenc que nosaltres, paral·lelament que es produeixi o no alguna bandera blanca o alguna bandera d'algun color a l'altra banda, nosaltres hem d'anar fent els passos que decidim fer en aquesta comissió. Puc entendre perfectament que d'acord amb el seu full de ruta no s'estan fent les coses com vostè les ordenaria, però ha d'entendre que potser la resta, o almenys nosaltres particularment, ja les veiem ordenades en el sentit correcte.

La presidenta del Parlament

Doncs si no hi ha res més... Perdó, sí que anunciar-los que el senyor Pérez Llorca va respondre dient que no, que ho lamentava però que no demostrava un gran interès per assistir a la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir. I respecte dels escocesos, tenim dues dates, però han d'acabar de concretar perquè es van equivocar i van creuar les dates i, per tant, l'important és que vinguin tots dos junts i no per separat. Per tant, a la vista de les intervencions, jo crec

que és important que parlin fora de la comissió, i el que farem des de la Mesa és comunicar-los les altres compareixences quan estiguin previstes.

Jo crec que, de totes maneres, malgrat la feina que tenim d'aquí al 31 de desembre, això no obsta que les compareixences, aquestes i altres que puguin sorgir, es puguin fer després del 31 de desembre, perquè no s'acaba res, sinó que abans del 31 tenim unes obligacions que, com deia molt bé abans el senyor Bosch, estan ja molt escrites, molt elaborades i molt parlades, i l'únic que hem de decidir és de quina manera iniciem el camí. Hi han camins més fàcils, des del punt de vista legal ara fins al 31 de desembre, i altres de més complicats, pels qual es requerirà, lògicament, un debat parlamentari de diferent tipus.

Per tant, res més, i aixequem la sessió...

(Gemma Calvet i Barot demana per parlar.)

Sí, sí..., senyora...

Gemma Calvet i Barot

És per a aclariment, eh?, perquè va sortir a la premsa que hi havia hagut una declinatòria del senyor Otegui per carta a participar en aquesta comissió. No sé

si s'ha confirmat o no..., si és un tema de premsa? No s'ha rebut res. *(Veus de fons.)* O sigui que és una notícia de premsa i prou.

(Veus de fons. La presidenta dóna la paraula a Quim Arrufat Ibáñez.)

Quim Arrufat Ibáñez

No, no..., recordeu que, en tot cas, vam dir que les compareixences no acordades conjuntament eren qüestió dels grups parlamentaris concrets, amb la qual cosa, diguéssim, l'única pregunta i resposta que s'ha produït entre Otegui i el Parlament és a través del grup parlamentari, perquè així ho vam acordar, eh?, amb la qual cosa, bàsicament no hi haurà aportació escrita d'aquesta persona perquè ho ha declinat per no interferir en el procés.

La presidenta del Parlament

D'acord. Doncs, gràcies, i s'aixeca la sessió.

La sessió s'aixeca a tres quarts de set del vespre i deu minuts.